

raziskovalna naloga

Družinska podjetja v Sloveniji in na Finskem

Področje ekonomije in turizma

Mentorica:
Patricija Koler

Avtorice:
Nuša Slodnjak
Tamara Kondrič
Aleksandra Kvržič

Ptuj, marec 2012

ZAHVALA:

Zahvaljujemo se naši mentorici, profesorici Patriciji Koler, ki nas je spodbujala, vodila ter nam dajala napotke pri ustvarjanju naše raziskovalne naloge. Zahvalile bi se tudi Šolskemu centru Ptuj, Ekonomski šoli, ki nam je omogočila potovanje na Finsko in s tem izdelavo raziskovalne naloge. Zahvaljujemo se tudi vsem ostalim, ki so nam pomagali in nas usmerjali s svojimi napotki.

Zahvaljujemo se tudi vsem anketiranim za sodelovanje.

POVZETEK

V naši raziskovalni nalogi, smo podrobneje raziskale vse podatke o družinskih podjetjih v Sloveniji in na Finskem.

V uvodu smo na kratko opisale kaj družinska podjetja sploh so. Osredotočile smo se tudi na definicijo družinskih podjetij, ter ugotovite da jih je veliko, niso pa vse enotne. Zato se je naše zanimanje za družinska podjetja še povečalo.

Pozornost smo namenile predvsem pomenu družinskih podjetij za naše in finske prebivalce. Ugotovile smo, da so Finci veliko bolj nagnjeni k razvoju in delu v družinskem podjetju. Slovenci pa se raje zaposlujemo v državnih podjetjih. Skozi celotno raziskovalno nalogo smo sledile zastavljenim hipotezam z uporabo zanimivih metod dela, kot so anketiranje, računalniška obdelava podatkov in primerjava dobljenih rezultatov, ki je vodila do zanimivih ugotovitev.

Lansko leto smo bile na 40. obletnici območne obrtno podjetniške zbornice Ptuj, ki se je odvijala na Ptuj, tam je sodelovala tudi naša šola. Našo pozornost je pritegnila misel enega od uspešnih podjetnikov:

»Ne žalosti me, da drugi uporabljajo moje ideje. Žalosti me, da nimajo svojih.«

Prepričane smo, da vsi ki so podjetniki trdo delajo a hkrati uživajo pri tem.

ABSTRACT

In our research paper, we researched the data of family businesses in Slovenia and Finland.

In the introduction we shortly described what family businesses actually are. We focused on the definition of family businesses and we came to the conclusion that there are many of them, and not all are consistent. That only made our interest in family businesses grow.

Particular attention was paid to the importance of family businesses to Slovenians and Finns. We found out that Finns are much more prone to development and work in family businesses, while we appreciate more state enterprises. Throughout the entire research we tried to prove our hypothesis and in order to do so, we used some interesting methods, such as interviewing, data processing, etc.

Last year we visited the 40th anniversary of the regional chamber of commerce Ptuj, which took place in Ptuj, and our school also participated. Special attention was attracted to us by a quote by one of the successful entrepreneurs:

»It does not sadden me, that others use my ideas. It saddens me that they don't have their own.«

In our opinion, this quote hides a deeper background, because we believe that each entrepreneur works hard but at the same time enjoys his work.

KAZALO

1	UVODNI DEL	5
1.1	NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE	5
1.2	HIPOTEZE.....	5
1.3	METODE DELA:	5
2	DRUŽINSKA PODJETJA	6
2.1	DEFINICIJA DRUŽINSKEGA PODJETJA	6
2.2	RAZŠIRJENOST DRUŽINSKIH PODJETIJ.....	9
2.2.1	Družinska podjetja v Sloveniji.....	10
3	RAZISKAVA.....	11
4	ANALIZA REZULTATOV GLEDE NA ZASTAVLJENE HIPOTEZE.....	17
5	RAZPRAVA	19
6	ZAKLJUČEK.....	20
7	LITERATURA IN VIRI.....	21

KAZALO SLIK

Slika 1:	Model treh krogov družinskega podjetja.....	7
Slika 2:	Pomemben del besedila iz Akta za mala podjetja 2008	9

KAZALO GRAFOV

Graf 1:	Spol anketiranih v Sloveniji	12
Graf 2:	Spol anketiranih na Finskem	12
Graf 3:	Status anketiranih v Sloveniji	12
Graf 4:	Status anketiranih na Finskem	12
Graf 5:	Poznavanje družinskih podjetij v Sloveniji	13
Graf 6:	Poznavanje družinskih podjetij na Finskem	13
Graf 7:	Delež družine zaposlen v družinskem podjetju	13
Graf 8:	Delež družine zaposlen v družinskem podjetju	13
Graf 9:	Število družinskih članov zaposlenih v družinskem podjetju. V Sloveniji.....	14
Graf 10:	Število družinskih članov zaposlenih v družinskem podjetju. Na Finskem.	14
Graf 11:	Starost ob prvi zaposlitvi v Sloveniji.....	14
Graf 12:	Starost ob prvi zaposlitvi na Finskem.....	14
Graf 13:	Pomen zaposlitve v družinskem podjetju	15
Graf 14:	Pomen zaposlitve v družinskem podjetju	15
Graf 15:	Izbira službe v Sloveniji.....	16
Graf 16:	Izbira službe na Finskem.....	16
Graf 17:	Zadovoljstvo na delovnem mestu - Slovenija.....	16
Graf 18:	Zadovoljstvo na delovnem mestu - Finska.....	16
Graf 19:	Načrti ustanovitve lastnega podjetja - Slovenija.....	17
Graf 20:	Načrti ustanovitve lastnega podjetja - Finska.....	17

1 UVODNI DEL

Dijaki Šolskega centra Ptuj, Ekonomske šole smo v mesecu januarju 2012 preživel 3 tedne na Finskem. Vsak dan smo se vključevali v pouk in pripravljali poslovne načrte za podjetja, ki so kasneje začela poslovati. Ko smo se začeli pripravljati na odhod na Finsko so se začela porajati vprašanja zakaj je to gospodarstvo tako uspešno, zakaj potujemo prav v to deželo in zakaj nam naj bo za vzgled. Skupaj z mentorico, ki nas je tudi spremljala na Finsko, smo pomislili, da pa morda vzrok za uspešno gospodarstvo tiči tudi v družinskih podjetjih. Začelo nas je zanimati, kako razširjena so družinska podjetja na Finskem in kakšen odnos imajo ljudje do zaposlovanja v družinskih podjetjih.

1.1 NAMEN IN CILJ RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti pomen družinskih podjetij v Sloveniji in na Finskem. Prav posebej nas je zanimal odnos ljudi do zaposlitve v družinskem podjetju. Zanimalo nas je ali pripomorejo k uspešnosti gospodarstva. Seveda pa smo želele vse dobljene informacije primerjati tudi s stanjem na našem slovenskem trgu.

Zanimalo nas je kakšen odnos do zaposlovanja v družinskih podjetjih, imamo Slovenci.

Poleg teh glavnih informacij, pa smo želele pridobiti še nekaj drugih podatkov o zaposlovanju.

1.2 HIPOTEZE

V naši nalogi smo si zastavile kar nekaj vprašanj, ki se nanašajo na družinska podjetja. Zanima nas ali obstaja povezava med uspešnostjo gospodarstva in razširjenostjo družinskih podjetij.

Zastavljene hipoteze:

- a) Predvidevamo, da je na Finskem več družinskih podjetij kot v Sloveniji.
- b) Predvidevamo, da je na Finskem več ljudi zaposlenih v družinskih podjetjih kot pa v Sloveniji.
- c) Predvidevamo, da Fincem zaposlitev v družinskem podjetju pomeni mnogo več kot pa zaposlitev v državnem podjetju.
- d) Predvidevamo, da večina anketiranih želi ustanoviti svoje lastno podjetje.

1.3 METODE DELA:

Raziskovalna naloga je sestavljena iz teoretičnega in praktičnega dela, uporabljale smo domačo in tujo literaturo ter znanja pridobljena v šolskem centru Ptuj, Ekonomski šoli.

Naše delo se je začelo tako, da smo si pred odhodom na Finsko pripravile anketni vprašalnik, ki smo ga nato prevedle še v angleščino. Z vprašalnikom v angleškem jeziku smo lahko anketirale mimoidoče na ulicah in nakupovalnih centrih na Finskem. Z vprašalniki smo se odpravile tudi po slovenskih ulicah in nakupovalnih centrih ter tudi naše prebivalce povprašale o družinskih podjetjih.

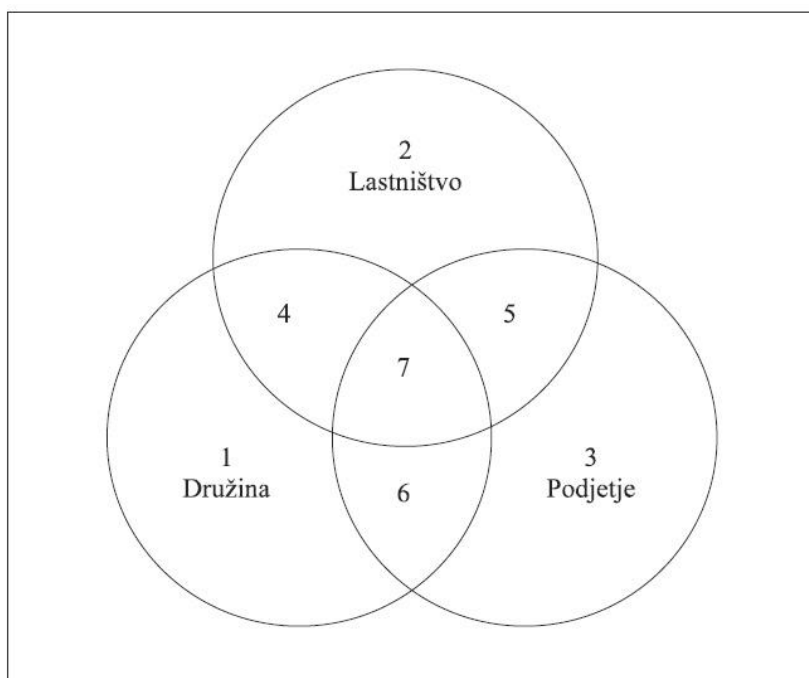
V praktičnem delu smo zajele vse podatke in informacije iz anketnih vprašalnikov, na Finskem smo opravile tudi nekaj razgovorov z učitelji na šoli. Vse podatke smo obdelale z Excelom ter pripravile grafične prikaze. Pri teoretičnem delu smo preštudirale strokovno literaturo in iskale statistične podatke tudi v Obrtno podjetniški zbornici Slovenije. V pomoč nam je bila tudi digitalna knjižnica univerze v Mariboru.

2 DRUŽINSKA PODJETJA

2.1 DEFINICIJA DRUŽINSKEGA PODJETJA

Kaj sploh je družinsko podjetje?

To vprašanje smo si zastavile, ko smo izvedele kakšne raziskave se bomo lotile. Ko smo se odpravile pobrskat po internetu, smo na to vprašanje dobile kar nekaj različnih odgovorov. Ugotovile smo, da ni enotne definicije družinskega podjetja, ki bi bila splošno uporabna in bi omogočala sistematične primerjave. Verjetno razlog tiči v tem, da obstaja več vrst družinskih podjetij. Od klasičnih zgodb, kot oče in mati, ki jima v prostem času pomagajo otroci, do nekaterih svetovno znanih podjetij, ki so v družinski lasti, predvsem v smislu lastniške funkcije, npr tako, da ima družina nadzorni paket delnic podjetja. Primeri takih podjetij so: BMW, Benetton, Barilla, Porsche, itd.

Slika 1: Model treh krogov družinskega podjetja

Družinska podjetja niso nova pojavna oblika podjetij, temveč se ponašajo z več stoletno prisotnostjo v nacionalnih gospodarstvih. Po dostopnih podatkih (Oldest Companies 2008) je najstarejše družinsko podjetje gradbeno podjetje Kongo Gumi, ki je bilo ustanovljeno davnega leta 578 in je »preživelo« kar 40 generacij družine. Prenehalo je obstajati šele leta 2007. Drugo najstarejše podjetje ima sedež prav tako na Japonskem, ustanovljeno je bilo leta 718 in še vedno deluje, obvladuje pa ga 46. generacija družine. Tretje po starosti je evropsko podjetje, in sicer vinarsko podjetje, ki je bilo ustanovljeno leta 1000 v Franciji. Zadnja tri podjetja na seznamu najstarejši stotih podjetij so bila ustanovljena v letih od 1778 do 1780. Vsa ta podjetja so preživela različne gospodarske in družbeno-politične ureditve ter vojne, pa tudi gospodarske krize. V zgodnjih obdobjih industrializacije so bila družinska podjetja pomemben motor gospodarskega napredka (Neubauer, Lank 1998) in so še v današnjem času pomemben dejavnik gospodarskega razvoja.

Na splošno je družinsko podjetje tisto podjetje, ki ga v praksi kontrolirajo člani ene same družine in imajo člani družine tudi večinski delež v podjetju. Vodenje podjetja in lastništvo se prenese na naslednjo generacijo družine in v podjetju sta vpletena najmanj dva družinska člana.

Kot zanimivost ponujamo nekaj definicij družinskih podjetij, ki smo jih izbrskale, kjer avtorji navajajo različne definicije, ki izhajajo bodisi iz lastništva družine oziroma iz vpletenosti družine v podjetje iz generacijskega kriterija.

Definicije družinskih podjetij glede na avtorja :

- a. Družinsko podjetje je v večinski lasti družine, člani družine delajo v podjetju, podjetje je v lasti družine več kot eno generacijo (Filion, 1991, 26).
- b. V družinskem podjetju glavne upravljaljske (managerske) funkcije zasedajo družinski člani (Handler, 1989, 259).
- c. Družinsko podjetje je vsako podjetje na katerega poslovanje vplivajo družinske povezave in s tem generacije družine (Leach, 1991, 3).
- d. V podjetje sta vpleteni vsaj dve generaciji družine (Syms (1992, 5).
- e. Družinsko podjetje je podjetje poljubne pravne oblike. Na njegov obstoj in razvoj vplivajo člani družine z večinsko udeležbo v kapitalu podjetja, kakor tudi s svojim delom v podjetju. V najvišjih organih upravljanja in vodenja sodelujejo družinski člani. Težnja, da podjetje ostane v družinski lasti, je vseskozi prisotna (Hahn, 1992, 75).

Tako kot vsaka stvar, tako tudi družinsko podjetje ima prednosti in slabosti.

Prednosti družinskih podjetij so, da gre za veliko predanost poslu in družini. Pridobi se veliko znanja, ki ga lahko kasneje prenesejo na naslednje družinske člane. Veliko je fleksibilnosti v času, delu in denarju. Razmišljanje in načrtovanje je na dolgi rok, saj večinoma kasneje prevzamejo podjetje otroci. V takih podjetjih lahko stavimo na zanesljivost, točnost in ponos. Kar pomeni, da gre za stabilno kulturo.

Seveda pa obstajajo tudi slabosti družinskih podjetij, kot je rigidnost oziroma togost, pojavijo se lahko poslovni izzivi (kot je modernizacija zastarelih metod dela itd.). In tisto kar smo sprva omenili kot prednost, torej nasledstvo je lahko tudi slabost, če družina nima nobenih naslednikov. Lahko se zgodi da otroci ne pokažejo interesa za domače podjetje in se zaposlijo v kateri drugi dejavnosti. Prav tako je lahko slabost, da se družina pozna in da se čustva, ki se nabirajo doma prenesejo na poslovanje in s tem uničijo posel. Zaradi prisotnosti čustev, vodja podjetja ne uvede nekaterih sankcij, ki bi bile potrebne. V kriznih časih je potrebno zategniti pasove na vseh področjih v podjetjih, omejiti je potrebno stroške. Le prava strategija z doslednim upoštevanjem odločitev direktorja lahko prinese pozitivne rezultate.

2.2 RAZŠIRJENOST DRUŽINSKIH PODJETIJ

Na splošno gledano družinska podjetja predstavljajo pomemben del gospodarstva v Sloveniji in v svetu. V Evropi je 70-80% podjetij ravno družinskih. Če se opredelimo bolj natančno je v Sloveniji približno 40%, na Finskem pa približno 80%. To nas je še posebej spodbudilo k naši raziskavi, ker pomeni, da družinska podjetja predstavljajo kar velik delež državnih prihodkov. Vendar obstaja strah glede obstoja podjetij saj po nekaterih podatkih le 30% družinskih podjetij preživi prehod v drugo generacijo in le 10% prehod v tretjo generacijo.

Na osnovi podatkov iz različnih nacionalnih študij lahko zaključimo, da med evropskimi malimi in srednje velikimi podjetji (MSP) prevladujejo družinska podjetja, še zlasti v skupini mikro podjetij (to so podjetja z manj kot 10 zaposlenimi) ter da je večina družinskih podjetij mikro, malih ali srednje velikih podjetij, čeprav seveda obstajajo tudi velika, mednarodno aktivna družinska podjetja. Države članice EU se zato zelo jasno zavedajo pomena predvsem družinskih malih in srednje velikih podjetij, kar so jasno izrazile tudi v Aktu za mala podjetja (2008, I. področje Akta).

- **s sklopom 10 načel za usmerjanje in izvajanje politik na ravni EU in držav članic. Ta načela, podrobno orisana v poglavju 4, so bistvena za ustvarjanje dodane vrednosti na ravni EU, vzpostavitev notnih pogojev delovanja za MSP ter izboljšanje pravnega in upravnega okolja v vsej EU:**

I	Ustvariti okolje, v katerem bodo podjetniki in družinska podjetja lahko uspevali in kjer bo podjetništvo nagrajeno
II	Zagotoviti, da bodo poštene podjetniki v stečaju kmalu dobili novo priložnost
III	Sestaviti pravila v skladu z načelom „najprej pomisli na male“
IV	Doseči, da se bodo javne uprave odzivale na potrebe MSP
V	Prilagoditi orodja javne politike potrebam MSP: olajšati sodelovanje MSP pri javnih naročilih in boljši izrabi državnih pomoči za MSP
VI	Olajšati dostop MSP do financiranja ter razviti pravno in poslovno okolje, ki bo podpiralo pravočasno plačevanje v gospodarskem poslovanju
VII	Pomagati MSP, da bolje izkoristijo priložnosti, ki jih ponuja enotni trg
VIII	Spodbujati nadgradnjo spretnosti in znanj v MSP in vse oblike inovacij
IX	Omogočiti MSP, da bodo izzive okolja spremenila v priložnosti
X	Spodbuditi in podpreti MSP, da bodo izkoristila prednosti rasti trgov

- **s sklopom novih zakonodajnih predlogov, ki jih vodi načelo „najprej pomisli na male“:**

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

„Najprej pomisli na male“
„Akt za mala podjetja“ za Evropo

Slika 2: Pomemben del besedila iz Akta za mala podjetja 2008

2.2.1 Družinska podjetja v Sloveniji¹

Tabela 1: Razvoj družinskih podjetij v Sloveniji

Raziskava/ avtor(-ji)	Delež družinskih podjetij	Delež zaposlenih v družinskih podjetjih	Delež družinskih podjetij v celotni dodani vrednosti	Delež družinskih podjetij v BDP
Duh (1999)	38,1–50,1 % MSP	-	-	-
Duh, Tominc (2005)	41,11–51,79 % MSP	-	-	-
Glas (2003), Vadnjal (2005)	58,6 % MSP	26 %	22 %	-
Glas et al. (2006)	60–80 %	-	-	-
Vadnjal (2006)	-	-	-	30 %
Duh, Tominc (2007)	72,64 % nastajajočih in novih podjetij	-	-	-

V Sloveniji je 40% vseh podjetij družinskih, to pomeni da predstavljajo velik delež državnih prihodkov. Družinska podjetja zaposlujejo 26% aktivnega prebivalstva.

Največ družinskih podjetij je nastalo po letu 1990 in so še vedno v lasti prve generacije. Po številu prevladujejo v Sloveniji mikro družinska podjetja. To so podjetja z do 9 zaposlenimi. Nato jim sledijo mala podjetja, ki zaposlujejo do 50 ljudi. Velikih družinskih podjetij pa je v Sloveniji zelo malo. Ljudje ustanovljajo mikro in mala podjetja, ker je njihovo vodenje lažje in lažje se prilagajajo novostim na tržišču. Več je možnosti za neposredno komunikacijo med zaposlenimi, kar pa pripomore k lažjemu delovanju podjetja in dobrim odnosom.

Je pa vsekakor velik problem, ki se pojavlja, prenos podjetja na druge člane ali generacije.²

Slovenci smo na splošno zelo naklonjeni vključevanju otrok v podjetje, tudi šolanje izbiramo v smeri dejavnosti podjetja. Moramo pa dodati tudi to, da se Slovenci ne zavzemamo za začetek kariere otrok na dnu v podjetju.

Družinska podjetja so tista, ki čutijo neizmerno željo po rasti podjetja, širjenju ugleda podjetja in zagotavljanju možnosti zaposlitve svojih otrok.

¹ Dinamični pogled na družinsko podjetje skozi razvojne modele, prof. dr. Mojca Duh (september, 2011)

² Gospodarski pomen družinskih podjetij v Sloveniji, Katja Kresnik 2011, DKUM

3 RAZISKAVA

Pred odhodom na Finsko smo pripravile vprašanja, ki smo jih kasneje združile v anketni vprašalnik o družinskih podjetjih na Finskem. V popoldanskem času smo na ulicah ustavljale mimoidoče in kljub zadržanosti Fincev smo prišle do zelenih odgovorov. Tako je prišlo do ideje, da enaka vprašanja postavimo tudi v Sloveniji in da kasneje rezultate primerjamo.

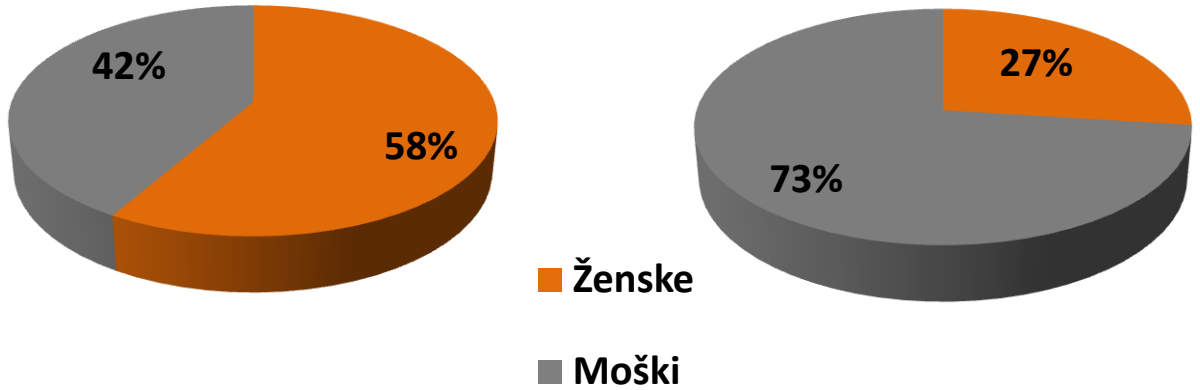
Anketni vprašalnik je sestavljen iz dveh delov. V *prvem delu* se vprašanja navezujejo na anketiranca, zanimal nas je njegov spol, starost, izobrazba. Zakaj nas je to zanimalo? Odgovor je preprost, želele smo, da na anketo odgovorijo ljudje z različno izobrazbo, različnih let in da sta vključena oba spola. Anketa je seveda bila anonimna.

V *drugem delu* anketnega vprašalnika so vprašanja postavljena v tej smeri, če ljudje poznajo družinska podjetja, če so mogoče zaposleni v katerem od družinskih podjetij. Če imajo morda sami svoje podjetje.

Skupno število anketirancev je bilo na Finskem in Sloveniji enako, 60 ljudi. Ker se zavedamo, da to ni dovolj velik vzorec, smo zelo temeljito preučile še aktualne vire, statistične podatke v obeh državah in povprašali v obrtno podjetniški zbornici Ptuj za bolj natančne podatke o številu družinskih podjetij na našem koncu in nasploh v Sloveniji.

Analiza je prikazana kot primerjava odgovorov na Finskem in v Sloveniji.

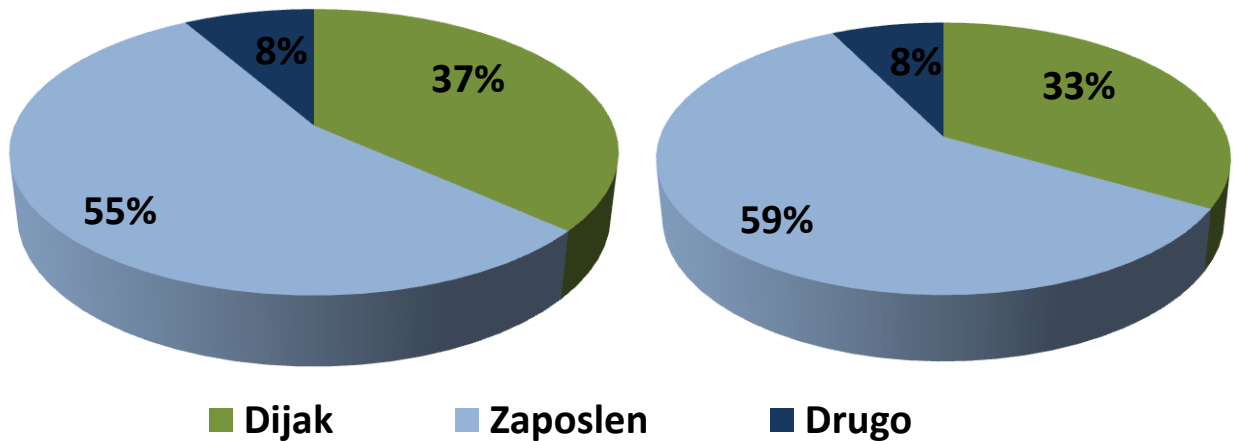
Vzorec

Graf 1: Spol anketiranih v Sloveniji

Graf 2: Spol anketiranih na Finskem

Status

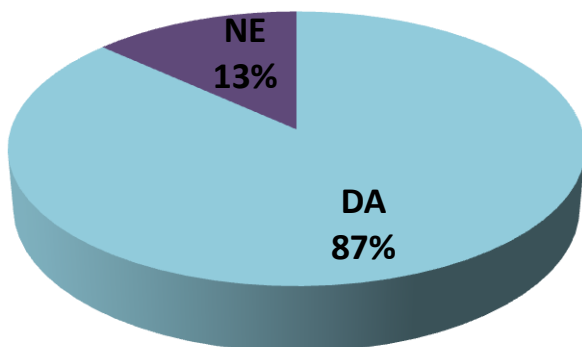

Graf 3: Status anketiranih v Sloveniji

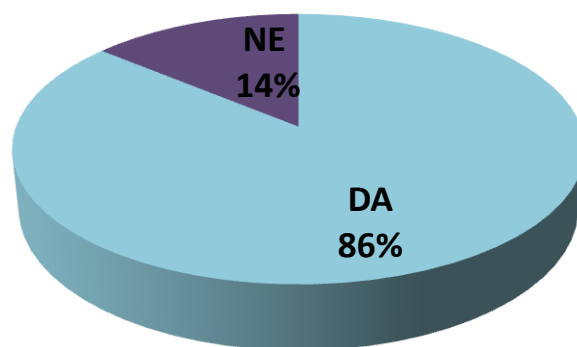
Graf 4: Status anketiranih na Finskem

V Sloveniji smo anketirale večinoma ženski spol(58%), na Finskem pa ravno obratno, moški(73%). Trudile smo se, da bi anketirale čim več zaposlenih ljudi, ter nekaj dijakov ali študentov in drugih. V obeh državah smo anketirale največ zaposlenih ljudi. Menimo namreč, da so zaposleni tisti, ki nam lahko dajo največ koristnih informacij.

Ali poznate kakšno družinsko podjetje?

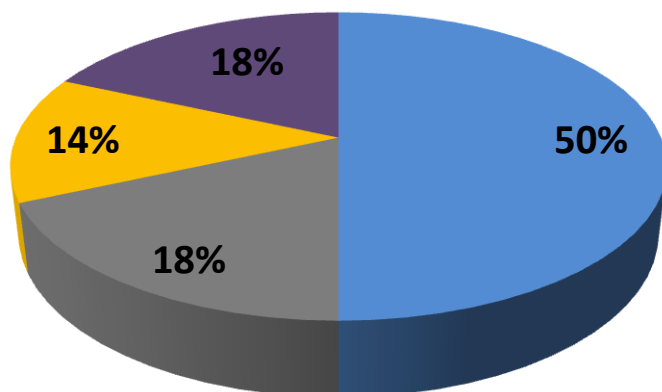
Graf 5: Poznavanje družinskih podjetij v Sloveniji

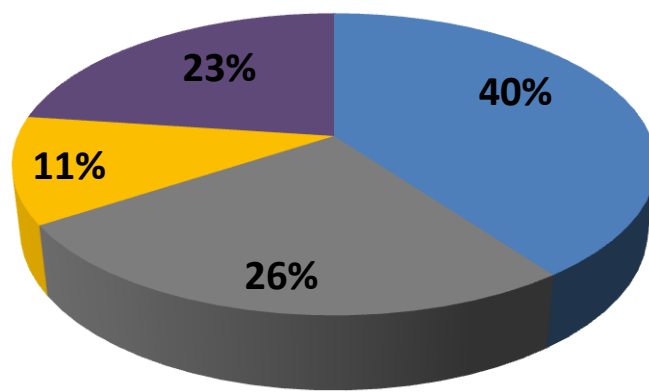
Graf 6: Poznavanje družinskih podjetij na Finskem

Ugotovile smo, da večina ljudi pri nas in na Finskem pozna kakšno družinsko podjetje.

Kolikšen del družine je zaposlene v tem družinskem podjetju?

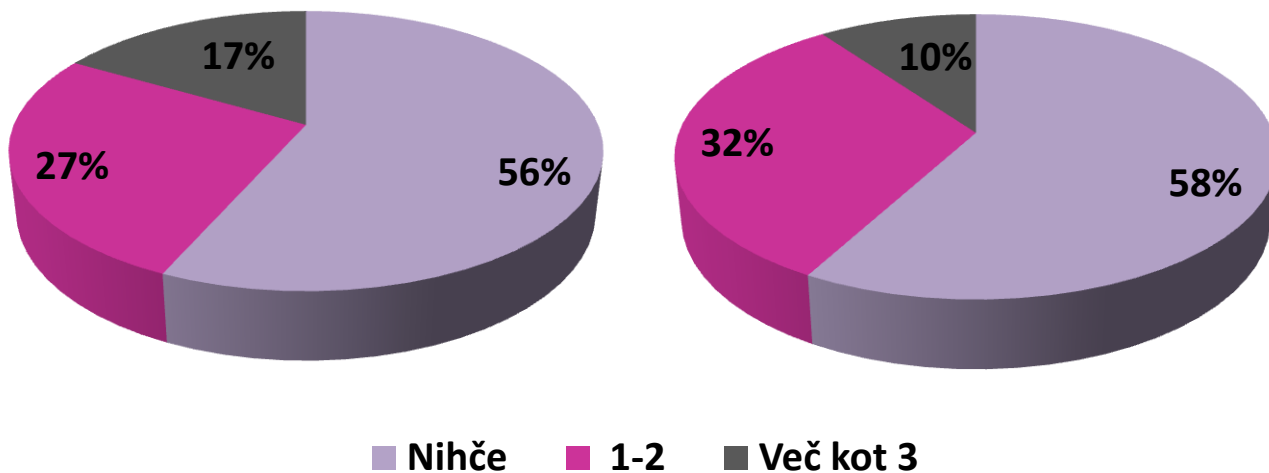
Graf 7: Delež družine zaposlen v družinskem podjetju V Sloveniji.

Graf 8: Delež družine zaposlen v družinskem podjetju Na Finskem.

Večina zaposlenih v družinskem podjetju je ožja družina, temu sledi širša družina, nato dodatni zaposleni in ostalo sorodstvo. Iz grafov je razvidno, da se Slovenci bolj zanesemo na ožjo družino in s težavo dovoljemo vstop drugim zaposlenim v družinska podjetja.

Koliko članov Vaše družine je zaposlenih v kakšnem družinskem podjetju?

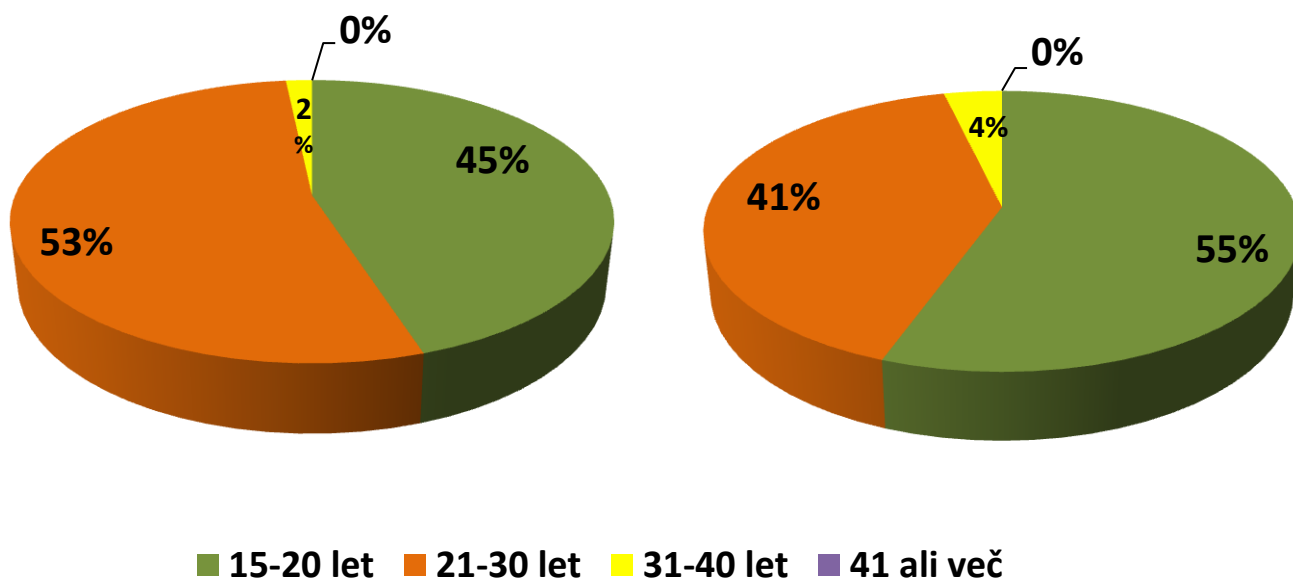

Graf 9: Število družinskih članov zaposlenih v družinskem podjetju. V Sloveniji.

Graf 10: Število družinskih članov zaposlenih v družinskem podjetju. Na Finskem.

Več kot polovica izmed slovenskih in finskih anketirancev je odgovorila, da v njihovi družini nihče ne dela v družinskem podjetju.

Pri kateri starosti ste se zaposlili?

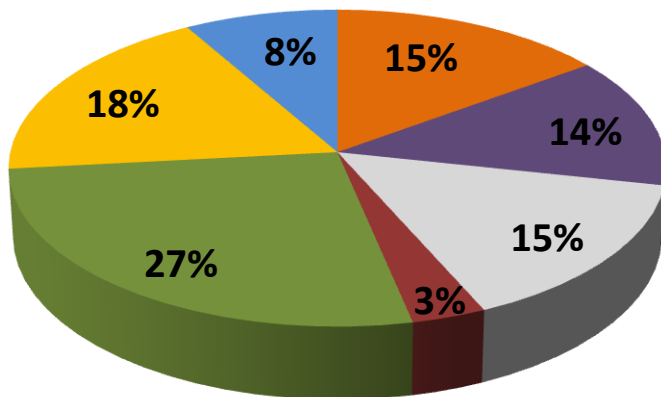

Graf 11: Starost ob prvi zaposlitvi v Sloveniji.

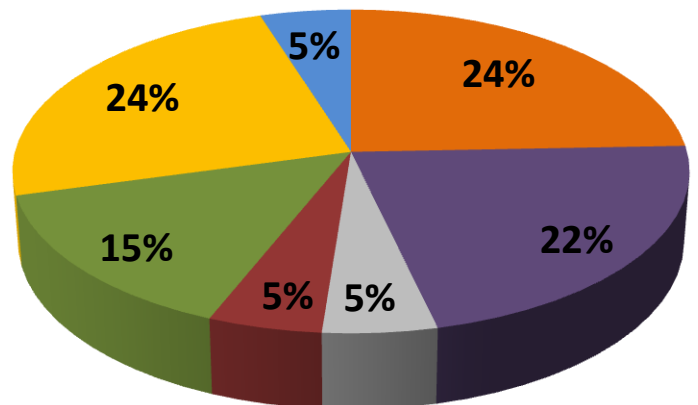
Graf 12: Starost ob prvi zaposlitvi na Finskem.

Kot je razvidno iz grafov se v Sloveniji v povprečju ljudje zaposlujejo med 21. in 30. letom, na Finskem pa se začnejo zaposlovati že med 15. in 20. letom starosti.

Biti zaposlen v družinskem podjetju pomeni:

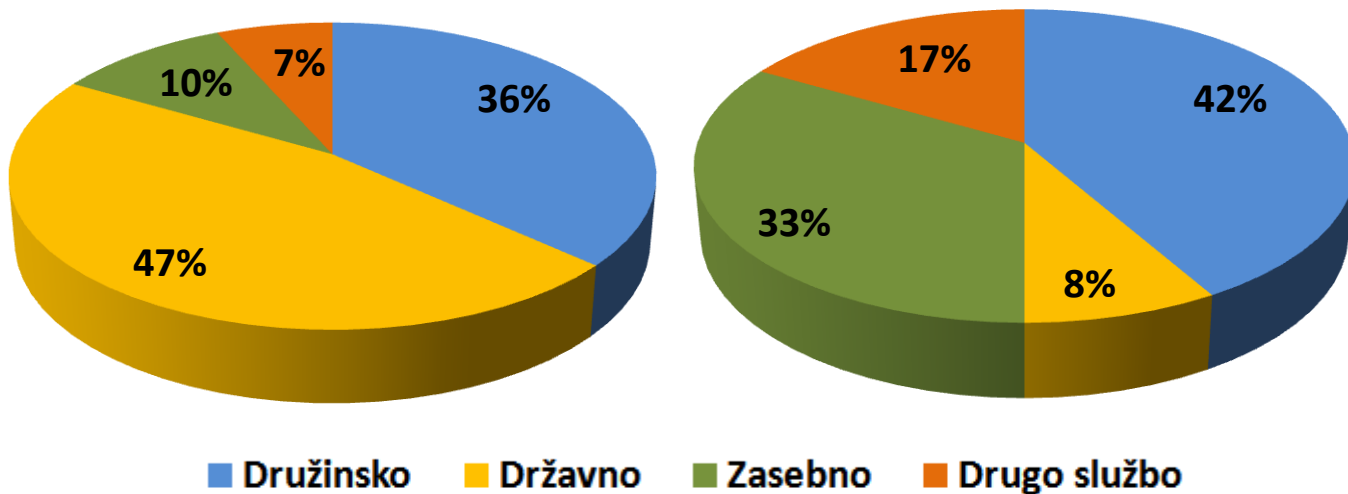
Graf 13: Pomen zaposlitve v družinskem podjetju v Sloveniji.

Graf 14: Pomen zaposlitve v družinskem podjetju na Finskem.

Biti zaposlen v družinskem podjetju za Slovence pomeni zagotovljena prihodnost a hkrati se zavedajo, da jim to prinaša veliko dela. Med tem ko na Finskem ljudje sklepajo, da družinska podjetja niso nič posebnega in da prinašajo veliko dela ampak za drugo večino pomeni družinsko podjetje dobro službo.

Če bi imeli možnost zaposlitve, katero podjetje bi izbrali?

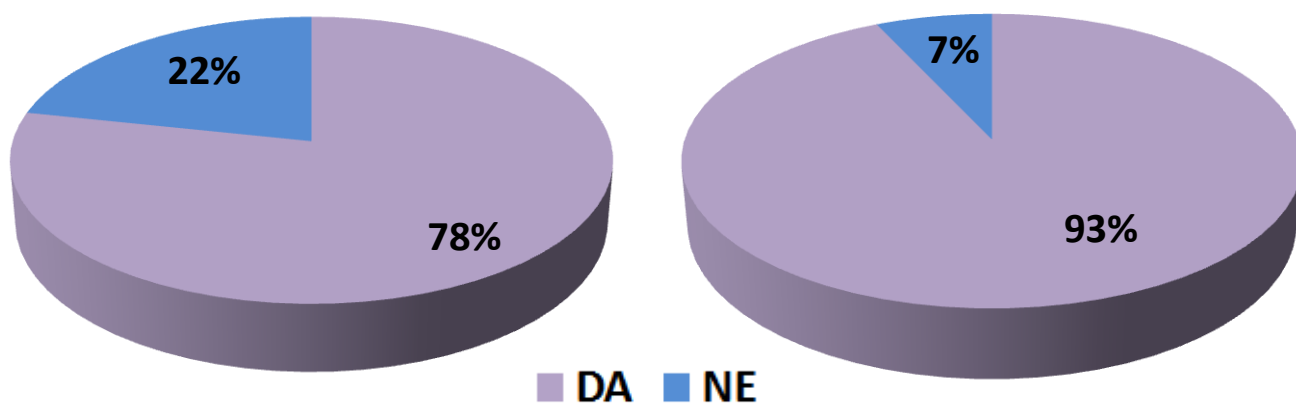

Graf 15: Izbira službe v Sloveniji.

Graf 16: Izbira službe na Finskem.

Sloenci še vedno prisegajo na državne službe, medtem ko se Finci zavedajo, da je družinsko podjetje boljše izbira.

Ali ste zadovoljni (vi ali vaši starši) na delovnem mestu?

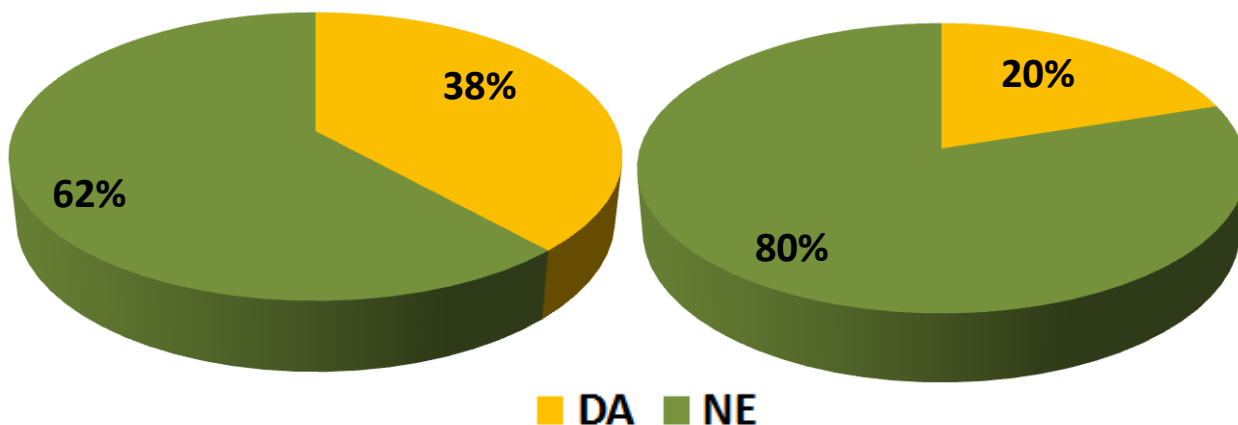

Graf 17: Zadovoljstvo na delovnem mestu - Slovenija.

Graf 18: Zadovoljstvo na delovnem mestu - Finska.

Večina anketirancev tako slovenskih kot finskih je odgovorila, da so zadovoljni s svojo službo, vendar se vidi razlika, da so Finci nekoliko bolj zadovoljni.

Ali načrtujete, da bi ustanovili svoje lastno podjetje in zaposlovali druge ljudi?

Graf 19: Načrti ustanovitve lastnega podjetja - Slovenija. Graf 20: Načrti ustanovitve lastnega podjetja - Finska.

V večina Slovencev in Fincev ne razmišlja o ustanovitvi družinskega podjetja, vendar je v Sloveniji večji odstotek tistih, ki bi ustanovili svoje družinsko podjetje. Razlog verjetno tiči v tem, da je na Finskem že tako veliko družinskih podjetij tako da večina anketirancev nima potrebe, da bi ustanavljala svoje novo družinsko podjetje, medtem ko je na Slovenskih tleh še zmeraj majhen odstotek družinskih podjetij.

4 ANALIZA REZULTATOV GLEDE NA ZASTAVLJENE HIPOTEZE

V anketnem vprašalniku v Sloveniji so prevladovali ženske katerih večina je zaposlenih nekaj pa tudi dijakinj in študentk in drugih, medtem ko na Finskem so bili v večini anketirani zaposleni moški.

Več kot polovica naših anketirancev v Sloveniji in na Finskem niso zaposleni v družinskem podjetju. Po odgovorih iz anket smo ugotovile, da ljudje ne glede na to, da niso zaposleni v družinskem podjetju, zelo dobro poznajo družinska podjetja. V teh podjetjih, ki jih ljudje poznajo je večinoma zaposlena ožja družina, na Finskem pa je delež ožje družine nekoliko manjši zato je delež širše družine večji.

Zelo zanimivo je to, da se na Finskem ljudje zelo hitro zaposlijo in zaživijo na svojem. Tam skoraj vsi najstniki po šoli hodijo v službo in si tako služijo dodaten denar. Tudi v podatkih naše ankete smo ugotovile da se tam zaposlijo med 15. in 20. letom, pri nas pa kasneje, večina med 21. in 30. letom., oz. po končanem študiju.

Na Finskem večina dijakov opravlja delovno prakso, po končani šoli pa vse zaposlijo v podjetju kjer so opravljali prakso. Zaradi dobrih odnosov ki so si jih utrdili v službi že v času šolanja, so

večinoma vsi Finci zadovoljni s svojo službo. (kar 93%). Slovenci pa so s svojo službo nekoliko manj zadovoljni, kar 22% jih ni zadovoljnih na delovnem mestu.

Zanimivo je, da za finske ljudi delo v družinskem podjetju ne pomeni nič posebnega, ampak se hkrati zavedajo, da to prinaša veliko dela. Slovenci pa sklepajo da družinska podjetja zagotavljajo prihodnost a hkrati se zavedajo da pomenijo veliko dela in so po njihovem mnenju dobra plačana.

V Sloveniji ljudje še vedno prisegajo na državno službo (kar 47%), mogoče to pomeni, da se bojijo ustanoviti svoje lastno podjetje, ker verjetno mislijo, da s tem preveč tvegajo. Državne službe Slovincem pomenijo stalno in dobro zaposlitev. Manj ljudi bi izbralo družinsko podjetje, verjetno zato ker današnji dan veliko podjetij propada zaradi zadolženosti, slabega poslovanja in drugih razlogov.

V zadnjem vprašanju naše ankete smo anketirance povprašale o tem, če načrtujejo, da bi ustanovili svoje lastno podjetje in zaposlovali druge ljudi. Iz anket je razvidno, da bi več Slovencev izbralo, da bi ustanovili svoje podjetje. Večina Fincev pa se za ustanovitev nebi odločila. Razlog verjetno tiči v tem, da je na Finskem že tako veliko družinskih podjetij, da večina anketirancev meni, da ni potrebe, da bi ustanavljali svoje novo podjetje. V Sloveniji pa še je vedno mali odstotek družinskih podjetij. Ker je Slovenija manjša država ima vsak novi podjetnik možnost, da svojo podjetje razvije in dobro posluje. V Sloveniji je veliko družinskih podjetij zelo uspešnih, na primer v letošnjem letu je nagrado za izjemne dosežke gospodarske zbornice Slovenije dobilo ravno družinsko podjetje Bijol iz Vuzenice.

Preverimo še naše zastavljene hipoteze:

a) Predvidevamo, da je na Finskem več družinskih podjetij kot v Sloveniji.

Z uporabo statističnih podatkov smo ugotovile, da je na Finskem 80%, v Sloveniji pa 40% družinskih podjetij. Torej hipoteza **drži**.

b) Predvidevamo, da je na Finskem več ljudi zaposlenih v družinskih podjetjih kot pa v Sloveniji.

Glede na to, da je na Finskem 80% podjetij družinskih podjetij, je tudi več ljudi zaposlenih v teh podjetjih. Hipoteza **drži**.

c) Predvidevamo, da Fincem zaposlitev v družinskem podjetju pomeni mnogo več kot pa zaposlitev v državnem podjetju.

Za Fince delo v družinskem podjetju ni nič posebnega, ker je pri njih to že ustaljena praksa. Smo pa dobile pomemben podatek, da si Finci ne želijo delati v državni službi. Hipoteza **drži**.

d) Predvidevamo, da večina anketiranih želi ustanoviti svoje lastno podjetje.

Ta rezultat pa nas je presenetil, saj niti v Sloveniji in niti na Finskem ljudje ne želijo ustanoviti svojega lastnega podjetja. Ustanovitvi lastnega podjetja so trenutno mnogo bolj naklonjeni Slovenci. Hipoteza torej **ne drži**.

5 RAZPRAVA

Ta raziskava potrjuje dejstvo, da so družinska podjetja zelo pomembna za razvoj vsakega gospodarstva. To nam dokazuje tudi anketa ki smo jo opravile na Finskem. Za Slovenijo nas nekoliko skrbi odnos ljudi do zaposlovanja v družinskih podjetjih. Upamo, da se bo ta odnos v kratkem spremenil. Lahko pa z za gotovostjo trdimo, da je delo v družinskem podjetju nekaj posebnega in ima več pozitivnih kot negativnih stvari.

»Sem Nuša Slodnjak in sem v skupini pri raziskovanju družinskih podjetij. Ker imamo doma družinsko podjetje, že od otroštva naprej živim z tem delom in se spoznam na vse stvari. V podjetju se ukvarjamo z avtoservisom in z vsemi avtokleparskimi ter avtoličarskimi deli.

V našem podjetju je z obrtjo začel oče, ki se je najprej izšolal v tej smeri, nekaj časa je kot delavec v drugem podjetju služil denar za ustanovitveni kapital, nato pa se je odločil, da ustanovi svoje lastno podjetje, z tem pa se je zavedal da je pred njim zelo veliko dela . Sprva je šlo težko, saj je ljudem na trgu naše podjetje bilo še neznano, oče je delal sam, vendar se je zelo trudil.

Naše podjetje je začelo uspešno delovati, začeli smo zaposlovati druge ljudi, tudi mama je pustila svojo službo in se začela usposablja za delo v pisarni. Danes se lahko pohvalimo z zelo uspešnim družinskim podjetjem. Oče vodi delavnico, kjer nadzira vse delo in ga tudi sam opravlja, mama pa opravlja delo v naši pisarni, za kar je dobila certifikat kakovosti pisarniškega dela. Pri vsem tem pa ji veliko pomagam tudi jaz sama, saj se šolam v tej smeri.

Iz lastnih izkušenj lahko povem, da to prinaša veliko pozitivnih in tudi nekaj negativnih stvari. Zelo pozitivno se mi zdi, da si lahko sami kreiramo delo in obseg dela, ki ga ni malo. Med pozitivne stvari uvrščamo tudi to, da lahko pri nas opravljajo prakso dijaki na našem področju.

Želela bi, da se čim več mladih sreča z izzivom podjetništva v družinskem podjetju ali pa morda na samostojni poti.

6 ZAKLJUČEK

Po celotnem raziskovanju družinskih podjetij, smo ugotovile, da so naša predvidevanja skoraj v večini bila pravilna. Ugotovile smo, da je na Finskem veliko več družinskih podjetij. Zasluge gredo verjetno temu, da imajo bolj urejen sistem v državi glede podjetij. Finska velja za bolj bogato državo, zato si po naši logiki Finska lahko privošči več takih podjetij. V Sloveniji je situacija obrnjena, ker gospodarstvo ni ravno najboljšo, naša država nima dovolj sredstev, da bi lahko dajala podporo družinskim podjetjem. Zato si večina ljudi ne upa tvegati pri ustanovitvi podjetja, ker obstaja velika možnost, da podjetje pri nas nebo dobro delovalo in z tem bi mu grozil propad, z tem pa bi lahko nastali tudi dolgoročni visoki dolgovi. Ravno zaradi teh situacij je naša naslednja hipoteza potrjena, ker je na Finskem veliko podjetij, zato je tam v njih zaposlenih veliko več ljudi in večji delež širše družine. Ker je veliko družinskih podjetij imajo otroci, ki živijo v takšni družini že od majhnega vizijo vodenja družinskega podjetja ter s tem imajo zagotovljeno prihodnost, če je le to podjetje uspešno.

Tudi naša hipoteza, da Fincem zaposlitev v družinskem podjetju pomeni več kot v državnem je potrjena. Zanimiv je podatek, da so Slovenci veliko bolj usmerjeni k državnim podjetjem in ustanovam, ker menijo da je to stalna služba, ker država »ne more« propasti. Fincem pa se zaposlitev v družinskem podjetju zdi nekaj čisto običajnega.

Naša predvidevanja so bila v večini pravilna, vendar se je naša zadnja hipoteza izkazala za napačno, saj je večina anketirancev odgovorila, da si ne želi ustanoviti družinskega podjetja. Pri Fincih je to zato, ker imajo, tako kot smo že prej omenile, velik odstotek družinskih podjetij in nimajo potrebe po ustanavljanju novih, saj imajo namen nadaljevati družinsko poslovanje, delo in tradicijo. Pri Slovencih pa sklepamo, da je prisoten strah in nepoznavanje delovanja družinskega podjetja ter pomanjkanje izkušenj v vodenju, zato raje ne tvegajo z ustanovitvijo družinskega podjetja.

Če na koncu potegnemo črto čez celo našo raziskovalno nalogo, lahko povemo, da je okoli nas veliko podjetij, ki so zelo uspešna in jih vodijo družine. Vsaka od nas treh ima izkušnje z njimi, nekatere tesnejše, druge bolj bežno. Vendar se je vsaka od nas naučila marsikaj novega s pomočjo te raziskovalne naloge. Najbolj nas je navdušila Finska, saj je bila čisto nova izkušnja za nas. Zanimalo nas je čisto vse, od umetnosti, zabave, obnašanja ljudi, njihovih običajev in ekonomije. Država je privlačna za turiste saj ponuja ogromno, nas so najbolj navduševale informacije o velikosti države, njenih naravnih znamenitosti in s področja ekonomije. Temu področju smo se tudi malo bolj posvetile, saj smo v šolskem času ustvarile poslovni načrt o ustanovitvi podjetja na Finskem z dodanimi slovenskimi elementi. Zato se je bilo tudi lažje posvetiti tej raziskovalni nalogi in narediti primerjavo, saj smo 3 tedne živele tam, ustvarjale in se prilagodile njihovim razmeram. Tako kot smo uživale na Finskem, tako smo uživale pri ustvarjanju te naloge, saj smo se naučile ogromno novega in vesele smo, da se je večina naših hipotez izkazala za pravilne. Presenečene smo bile, da je takšen mali odstotek družinskih podjetij v Sloveniji in upamo, da bodo kmalu začeli ljudje dajati več pomena družini in družinskim podjetjem. Pri Nuši že imajo doma družinsko podjetje, tako, da je ona že v tem procesu, polna je idej in z veseljem pomaga doma pri poslu. Tudi Aleksandra in Tamara razmišljava v tej smeri in res ne bi bilo slabo imeti doma družinskega podjetja in delati nekaj kar te resnično veseli z ljudmi, ki ti veliko pomenijo ter ti stojijo ob strani.

7 LITERATURA IN VIRI

Strokovna monografija

- DUH, Mojca. 2011. *Izzivi gospodarstva na začetku novega desetletja: Dinamični pogled na družinsko podjetje skozi razvojne modele*. Maribor. (Knjižna zbirka Sodobna ekonomija in poslovanje –SEP, ISBN 2232 - 4593)

Prispevki na spletu –

- ŽALER, Jasna. 2008. *Družinsko podjetje - prednost ali ovira?* [Datum zadnjega popraviljanja: 17.04.2008 ob 10:05], Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.poslovni-bazar.si/?mod=articles&article=24>
- VADNJAL, Jaka. 2005. *Je vaše podjetje zares družinsko?* [Datum zadnjega popraviljanja: 09.09.2005] Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.podjetnik.si/default.asp?ClanekID=2593>
- KRANJC, Milan. 2011. *Od kod težave družinskih podjetij? Ali država razume, kako pomembna so družinska podjetja?* [Datum zadnjega popraviljanja: 12.01.2011], Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.sirius.si/clear-mind-clear-business/knjiznica/clanki/od-kod-tezave-druzinskih-podjetij-ali-drzava-razume-kako-pomembna-so-druzinska-podjetja/>
- ŽALER, Jasna. (?) *Medsebojni konflikti in tekmovalnost v družinskem podjetju* [Datum zadnjega popraviljanja:], Dostopno na spletnem naslovu: <http://poslovni.saop.si/kariera/komuiciranje/medsebojni-konflikti-in-tekmovalnost-v-druzinskem-podjetju>
- POVŠE, Matej, 2012. *Nagrade GZS za izjemne dosežke novim devetim gospodarstvenikom*. [Datum zadnjega popraviljanja: 06.03.2012, 17:07], Dostopno na spletnem naslovu: http://www.siol.net/novice/gospodarstvo/2012/03/nagrade_gzs_za_izjemne_dosezke_novim_devetim_gospodarstvenikom.aspx